

موضوع: تشریح اصول اعتقادی دیانت بهائی- تساوی حقوق زنان و مردان ۱

رادیو پیام دوست: شنوندگان عزیز رادیو پیام دوست، آقای دکتر نصرت‌الله محمد حسینی استاد پیشین دانشگاه تهران و پژوهشگر بهائی، در مسیر شرح تاریخ و تعالیم دیانت بهائی که خود بخشی از بحث کلی ایشان در باره تاریخ و تعالیم آئین‌های آسمانی بویژه وحدت اساس ادیان الهی است، در گفتارهای گذشته شرح حیات حضرت باب مبشر آئین بهائی، شرح حیات حضرت بهاء‌الله بنیانگزار شریعت جهانی بهائی و احوال برخی از جاودانه‌های تاریخ بهائی را مورد بررسی قرار داده‌اند. در این سلسله از برنامه‌ها دکتر محمد حسینی علاوه بر بیان تاریخ آئین بهائی به شرح تعالیم حضرت بهاء‌الله نیز مبادرت کرده‌اند و تا کنون نه اصل از اصول متعدده آئین بهائی را به تفصیل شکافته‌اند. ایشان در دو هفته گذشته اصل وحدت عالم انسانی را که هدف دیانت بهائی است مورد بررسی قرار داده و اظهار نمودند که این اصل را از دو منظر مستقل ولیکن کاملاً مرتبط باید مطالعه نمود. منظر نخست وحدت نوع انسان و منظر دوم اتحاد جمیع عالمیان است. ایشان به بررسی هر دو منظر مبادرت نمودند و در توضیح وحدت نوع انسان اظهار داشتند که بر پایه تعالیم حضرت بهاء‌الله جمیع آدمیان از هر جنس، رنگ، نژاد، قومیت و اعتقاد که باشند در برابر میزان عدالت الهی متساوی الحقوق‌اند. ایشان در خصوص منظر دوم یعنی اتحاد عالمیان، نیز توضیحات کافی ارائه نمودند. امروز به توضیح یکی از تعالیم اساسی آئین حضرت بهاء‌الله یعنی تساوی حقوق زنان و مردان که جلوه‌ای از اصل کلی وحدت نوع انسان است مبادرت می‌نمایند.

دکتر محمد حسینی: بسیار سپاسگزارم، شنوندگان عزیز و پرمهر و باوفای رادیو پیام دوست، آئین بهائی در این عصر نورانی که عصر بلوغ عالم انسانی است حامل پیام وحدت زنان و مردان یعنی تساوی حقوق آنان است. در آثار بهائی نه تنها تفوق و تسلط و سبقت مردان بر بانوان امری موهوم تلقی گردیده بل تصریح شده که ظهور ذکاوت، مهارت فطری و روحانیت در زن شدیدتر است. مشاهدات عینی و تحقیقات علمی گویای آن است که زن هم مادر و فرزند پرور است و هم عامل

رادیو پیام دوست: به قدرت جسمانی مرد اشاره نمودید. آیا منظور واقعاً این است که زن از لحاظ قوای جسمانی ضعیف‌تر از مرد است؟

دکتر محمدحسینی: شاید کاربرد این عبارت یعنی «قدرت جسمانی مرد» در این مقام خیلی گویا نباشد. مرادم از قدرت جسمانی مرد این است که در طیّ تاریخ چون زن مادر و فرزند پرور بوده است برخی از کارهای شاقّ جسمانی به مردان تفویض گشته است تا مادر باردار بر اثر فشار به خود و جنین نازنین لطمه نزند. طیّ هزاره‌ها زنان از این قبیل کارهای شاقّ جسمانی معاف گشته‌اند. زن در قوای جسمانی ضعیف‌تر از مرد نیست. حضرت عبدالبهاء مبین آثار حضرت بهاءالله به عین عبارت در این خصوص می‌فرمایند:

«حتّی ... ضعف‌های جسمانی نیز مربوط به عادت و تربیت است» (قاموس کتاب اقدس)

به استناد این بیان و بیانات مشابه آن حضرت باید گفت که اگر زنان نیز چون مردان از آغاز کودکی به انجام کارهای شاقّ جسمانی مبادرت ورزند مانند مردان می‌شوند. هیزمی که مرد می‌شکند زن نیز می‌شکند. وزنه سنگین که ورزشکار مرد برمی‌دارد، زن نیز بر می‌دارد.

اجراء انواع ورزش‌هایی که نزد عامّه به ورزش‌های مردانه معروف‌اند وسیله زنان نیز میسر است. وسائل سنگین موتوری که مردان می‌رانند زنان نیز می‌رانند. در کاربرد دقائق مربوط به شبکه‌های مخابراتی و مکاتباتی و در میدان اختراعات و اکتشافات زنان غوغا می‌نمایند. زن از حیث قدرت جسمانی و عقلانی به هیچ وجه ضعیف‌تر از مرد نیست. امروزه بیان این نکات توضیح واضح و تشریح بدیهیات است. هر کار که مرد می‌کند زن نیز از عهده آن برمی‌آید. موضوع، تربیت است. این نکته در آثار بهائی به کرات توضیح گشته است. حضرت عبدالبهاء مبین آثار حضرت بهاءالله از جمله در یکی از خطابات حضرتشان در نهایت زیبایی، شیوایی و سادگی می‌فرمایند:

«تأخّر جنس زن تا به حال به جهت این بود که مثل مردان تربیت نمی‌شدند. اگر نسوان مانند مردان تربیت می‌شدند شبهه‌ای نیست که نظیر رجال می‌گشتند. چون کمالات رجال را اکتساب نمایند. البتّه به درجه مساوات رسند و ممکن نیست سعادت عالم انسانی کامل گردد مگر به مساوات کامله زنان و مردان».

شنوندگان عزیز رادیو پیام دوست، زن ضعیفه نیست. این سخن واهی را جماعتی از مردان آفریده‌اند تا پای بر حقوق حقّه آسمانی بانوان نهند. اگر بانوان چون مردان تربیت شوند به هیچ روی از آنان ضعیف‌تر نخواهند بود. چه تربیت جسمانی و چه تربیت انسانی و چه تربیت روحانی. اگر بانوان چه در گذشته و چه در عصر حاضر از اجراء برخی از امور معاف گشته‌اند این معافیت ضعف نیست، محرومیت نیست. این معافیت در جهت تربیت بشریت است. به بانوان جهان در مقام نخستین آموزگاران کودکان فرصت می‌دهد که روزان و شبان به تربیت کودکان اشتغال یابند. او هام گذشته که زنان را پست، حيله‌گر و ناقص عقل محسوب می‌نمود در این ظهور جهانی به کلی محو و معدوم گشته است. این نصّ حقّ است که قبلاً نیز نقل کرده‌ایم. بیان حضرت بهاء الله که در کمال جلال و عظمت نازل گردیده است:

«الله الحمد قلم اعلی فرق ما بین عباد و اماء را از میان برداشته و کلّ را در صُقع واحد به عنایت کامله و رحمت منبسطه مقرّ و مقام عطاء فرموده. ظهر ظنون را به سیف بیان قطع نمود و خطرات او هام را به قدرت غالبه قویه محو نمود.»

مفاد بیان حضرت بهاء الله همانگونه که توجّه فرمودید این است که ستایش خداوند را، که در این دور نورانی فرق موجود و تبعیض موجود را، میان زنان و مردان بر طرف نمود و همه آنان را مقام و پایگاه واحد عنایت فرمود. ستایش خداوند را، که مظهر الهی (یعنی حضرت بهاء الله) او هام گذشته را در خصوص بانوان با نهایت قدرت محو فرمود.

شنوندگان عزیز، خوشبختانه تاکنون در این برنامه و نیز برنامه‌های دیگر رادیو پیام دوست بیانات مبارکه طلعات مقدّس بهائی: حضرت باب مبشّر آئین بهائی، حضرت بهاء الله بنیان‌گذار شریعت بهائی و حضرت عبدالبهاء مبین آثار آن دو بزرگوار به کرات نقل گردیده است که تکرار آنها ضروری به نظر نمی‌رسد. آئین بهائی به زن هویتی می‌بخشد که در شأن اوست.

رادیو پیام دوست: بنده تصوّر می‌کنم که نقل مجدّد فقراتی از آثار مبارکه بهائی در خصوص شأن و مقام بانوان و تساوی حقوق آنان با مردان ولو به گونه مرور مُفاد و مضمون آنها به جا باشد. می‌خواستم خواهش کنم که چند فراز از آثار بهائی را در این خصوص برای شنوندگان عزیزمان مجدّداً نقل بفرمائید.

دکتر محمدحسینی: حتماً. شنوندگان عزیز دقیقاً بخاطر دارند که حضرت باب در بیان فارسی پاداش ایجاد سرور در قلب بانوان را مضاعف یعنی دو برابر فرموده‌اند. ازدواج موقت یعنی صیغه را حرام فرموده‌اند.

و مقدمات ورود بانوان را به صحنه جامعه فراهم فرموده‌اند. به هر حال حضرت باب به عنوان مبشر آئین بهائی راه را برای ظهور حضرت بهاءالله و اعلان صریح وحدت نوع انسان و از جمله وحدت و تساوی حقوق زنان و مردان هموار فرموده‌اند. شما به یاد می‌آورید بیان حضرت باب را بدین مضمون که می‌فرمایند البتّه البتّه همسران خویش را گرامی دارید، با آنان با وقار رفتار نمائید، آنان را بزرگ و بزرگوار شمارید تا خداوند شما را از اهل اقبال شمارد (و نه فلاکت و ادبار). خداوند فرق میان زنان و مردان را از میان برداشته است. مرد یک پای وجود و زن پای دیگر آن است. بیانات حضرت بهاءالله را که قبلاً نقل نمودیم به یاد می‌آورید آنجا که می‌فرمایند:

«ذکورو إناث در صقع واحد قائم».

یعنی مردان و زنان دارای مقام واحدند. در توضیح بیانات حضرت بهاءالله صدها بیان از حضرت عبداله‌بهاء در الواح و خطابات مبارکشان صادر گشته که فرصت نقل صد یک آنها نیز در این برنامه کوتاه نیست. در لوحی تصریح می‌فرمایند که:

«تجلی مواهب نوع واحد بر رجال و نساء واقع».

در این بیان مواهب خداوندی را بر زنان و مردان به عنوان صاحبان مقام واحد تصریح می‌فرمایند. در لوح دیگری می‌فرمایند:

«عالم انسانی را دو بال بی‌همال، یکی ذکور و دیگری إناث. اگر یک بال ضعیف باشد مرغ پرواز نتواند».

در باب تساوی حقوق زنان و مردان می‌فرمایند:

«...مرغ با یک بال پرواز نتواند، نقص یک بال سبب وبال بال دیگر است. عالم بشر عبارت از دو دست است. چون دستی ناقص ماند دست کامل هم از وظیفه خویش بازماند».

در لوح مبارک خطاب به انجمن صلح لاهه پس از بیان همین گونه تشبیهات و تمثیلات می‌فرمایند:

«تا عالم نساء متساوی با رجال در تحصیل فضائل و کمالات نشود فلاح و نجاح چنانکه باید و شاید ممتنع و مُحال».

با آنکه آئین بهائی به تساوی حقوق زنان و مردان عقیده دارد ولیکن تربیت دختران را مقدم بر تربیت پسران می‌شمارد اهمیت این تقدّم هنگامی بارز گشته است که فی‌المثل در ایران عصر قاجاریان پدر و مادر بهائی فقیر، فاقد توان تربیت هر دو فرزند بوده‌اند لذا تربیت دختر را مقدم دانسته‌اند. تاریخ امر بهائی نشان می‌دهد که مادران و پدران بهائی در ایام قاجاریان که بهائیان

زیرا در آئین بدیع بهائی آموزش و پرورش دختران و پسران، امر اجباری است نه اختیاری.

حضرت عبدالبهاء مبین آثار حضرت بهاء الله به عین عبارت می‌فرمایند:

«تربیت نساء اعظم و اهم از تربیت رجال است. زیرا این دختران روزی مادران شوند و اطفال را مادر تربیت می‌کند. اول معلم اطفال مادرانند. لهذا باید در نهایت کمال و علم و فضل باشند تا بتوانند پسران را تربیت کنند. اگر مادران ناقص باشند اطفال نادان و جاهل گردند».

حضرت عبدالبهاء در پاسخ پرسش یکی از مدیران جرائد سانفرانسیسکو می‌فرمایند:

«زنان یک رکن مهم از دو رکن عظیم‌اند و اول معلم و مربی انسان. زیرا معلم اطفال خردسال مادرانند. آنان تأسیس اخلاق کنند و اطفال را تربیت نمایند. بعد در مدارس کبری تحصیل می‌کنند. حال اگر معلم و مربی ناقص باشد چگونه مربی کامل گردد».

در لوحی می‌فرمایند که:

«اول مربی و اول معلم امهات‌اند که فی الحقیقه مؤسس سعادت و بزرگواری و ادب و علم و دانش و فطانت و درایت و دیانت اطفال‌اند».

حضرت عبدالبهاء تحقق صلح جهانی را منوط به تحقق آرمان وحدت تربیت و تساوی حقوق زنان و مردان دانسته‌اند. حضرتشان از جمله در نطق مبارک در فیلادلفیا که حدود نود سال پیش ایراد گردیده است می‌فرمایند:

«چون نوع بشر یک نوع تعلیم یابد وحدت رجال و نساء اعلان گردد. بنیان جنگ و جدال برافتد و بدون تحقق این مسائل ممکن نیست. زیرا اختلاف تربیت، مورث جنگ و نزاع، مساوات حقوق بین ذکور و اناث مانع حرب و قتال است. زیرا نسوان راضی به جنگ و جدال نشوند. این جوانان در نزد مادران خیلی عزیزند. هرگز راضی نمی‌شوند که آنها در میدان قتال رفته و خون خود را بریزند. جوانی را که بیست سال مادر در نهایت زحمت و

مشقّت تربیت نموده آیا راضی خواهد شد که در میدان حرب پاره پاره گردد؟ هیچ مادری راضی نمی‌شود... لہذا وقتی کہ اعلان مساوات بین زن و مرد شد یقین است کہ حرب از میان بشر برداشته خواهد شد...».

در بیان دیگری می‌فرمایند:

«مرد بیش از زن تمایل به جنگ و خونریزی دارد و چون نسوان در عالم انسانی نفوذ و تأثیر کلی یابند از جنگ محققاً جلوگیری نمایند. پس نسوان از جنگ مانند مردان قناعت و رضایت درونی حاصل ننمایند و نفرت و انزجار آنان نسبت به جنگ باید برای استقرار و حفظ صلح عمومی مورد استفاده قرار گیرد».

و نیز می‌فرمایند:

«جهد نمائید تا آمال صلح عمومی بین‌المللی از راه مساعی زنان تحقق یابد زیرا مرد بیش از زن رغبت به جنگ دارد و شاهد و گواه حقیقی برای ثبوت افضلیّت زن بر مرد خدمت و جدّیتی است کہ در راه استقرار صلح عمومی بکار برد».

و در بیان دیگری می‌فرمایند:

«مادر مشقّات و بلیّات پرورش طفل را بر خود هموار نموده... بر مادران بی‌نهایت صعب و ناگوار است کہ جگر گوشگان و پروردگان آغوش عشق و محبّت خویش را به میدان حرب روانه نمایند. علیهذا چنین خواهد شد کہ چون نسوان کاملاً در امور این جهان سهیم گردند و با مردان تساوی و برابری حاصل کنند، جنگ موقوف شود. زیرا رادع و مانع جنگ نسوان خواهند بود. در این شکّ و تردیدی نیست».

این چند فقره کہ زیارت گشت از بیانات حضرت عبدالبهاء بود.

هفته آینده توضیح تعلیم حضرت بهاءالله، تساوی حقوق زنان و مردان را پی‌می‌گیریم.

سپاسگزارم ش